

Takarítás

Egészségügyi intézmények takarítása a COVID- 19 járvány idején

A fokozott fertőzésveszély miatt a megszokottnál nagyobb figyelmet követel az intézmény takarítása, fertőtlenítése. Különösen igaz ez az igazolt COVID-19 betegek ellátására kijelölt intézményekben. Mit tegyünk azért, hogy a takarítás ezekben az esetekben is megfelelő módon valósuljon meg?

A járványügyi helyzet által megkövetelt higiénés előírások betartása igen jelentős szerepet tölt be a betegek és a munkatársak védelmében. A járvány intézményen belüli terjedésének megakadályozása, illetve elkerülése a takarítás minőségén is múlhat.

Azokban az egészségügyi intézményekben, ahol COVID-19 gyanús, vagy fertőzött betegek ellátása zajlik, alapjaiban szükséges megváltoztatni a takarítás rendjét. A változás igen sokrétű: a takarító személyzetnek védőfelszerelést kell viselnie, illetve ennek hiányában nem mindegyik helyiségbe mehetnek be, ahol korábban dolgoztak. Adott esetben más fertőtlenítőszereket kell használniuk, a megszokottól eltérő töménységben, más sorrendben kell végezniük a munkát, más ütemben cserélve le a használt eszközöket, stb. Ahhoz, hogy ezek megvalósulhassanak, jól megtervezett munkafolyamatra van szükség, amely menedzsmenti intézkedéseket igényel.

Amennyiben az intézményben a takarítás kizárólag vásárolt szolgáltatás keretében valósul meg, akkor is akad bőven teendő, hiszen a meglévő szerződés nem biztos, hogy lehetővé teszi a szükséges változtatások alkalmazását. A takarítási technológiára vonatkozó szabályozásokat az új szakmai elvárásokhoz kell igazítani, mely a szolgáltatóval való egyeztetést követően a szerződés módosítását is maga után vonhatja. A megfelelő minőségű takarításhoz szükséges szerek és eszközök rendelkezésre bocsátásán túl meg kell állapodni arról is, hogy kinek a felelősségi körébe tartozik például a dolgozók által használandó védőeszközök biztosítása, az ebből keletkező hulladékok kezelése, továbbá a dolgozók ismereteinek soron kívüli bővítése. Az elvárások teljesülésének ellenőrzése a megbízást adó intézmény feladata, melyhez célszerű kialakítani a kapcsolódó szabályozás alapján az ellenőrzés rendszerét.

Saját foglalkoztatású takarítók esetén is adódnak a megszokottól eltérő, további feladatok, ideértve például a dolgozók képzését, a takarításhoz szükséges szerek és eszközök típusában/mennyiségében várható változás előzetes kalkulációját, valamint ezek beszerzését és elosztását.

Hogyan lehet biztosítani az intézményen belüli biztonságos takarítás megvalósulását?

Ajánlásaink:

- *Ismerd meg a takarításra vonatkozó új, COVID-19 járvány miatt közzétett szabályokat, ajánlásokat!*

Annak érdekében, hogy a kialakítandó helyi gyakorlat megfeleljen az elvárásoknak és a követendő ajánlásoknak, infekciókontrollban jártas szakemberek bevonásával, aktuális és hiteles forrásokból meg kell ismerni a járvány idejére érvényes specifikus, takarítási rendet érintő szabályokat.

- *Egyeztess az intézmény takarításáért felelős személyekkel, és együtt alakítsátok ki az intézményi takarítás új szabályait!*

A takarítási tevékenységnek a jelenlegi járványügyi helyzethez kell igazodnia. Ennek egyik fontos lépése az intézményi takarítás szabályainak aktualizálása. A járvány ideje alatt minden gyakran érintett-, használt felületet (kilincsek, ajtók, ajtónyitó gombok, kapaszkodók, villanykapcsolók, lift gombok, stb.) a szokásosnál jóval gyakrabban szükséges fertőtleníteni. Igaz ez a közösségi terekre is, ezek takarítása szintén hangsúlyosabb kell legyen ebben az időszakban. A mosdók takarítása alaphelyzetben is kiemelt jelentőségű, de egy járványos időszakban (különös tekintettel arra, hogy az új koronavírus székllettel is terjedhet) még nagyobb figyelmet kell, hogy kapjon. A takarítás gyakoriságán túl fontos meghatározni a területek, helyiségek takarítási sorrendjét, a különböző felületek takarítási módját, az előírt fertőtlenítőszer hígítását, stb. A takarítás megvalósulását, valamint az ellenőrzést elősegítendő, hasznos a takarítási napló kihelyezése, szükség szerinti átalakítása, annak szigorú vezetése, és ellenőrzése. Ezt mindig tiszta területen (zsilip folyosó, stb.) kell elhelyezni, hiszen a papíron több napig is életképes lehet a SARS-CoV-2.

- *Gondoskodj a szabályok változásában érintettek oktatásáról!*

A takarítási szabályzatban történt változás nem csupán a takarítók és a szakdolgozók munkáját érintheti, hanem például azokat is, akik az eszközök beszerzéséért, vagy a takarítás ellenőrzéséért felelnek. Fontos, hogy minden érintett értesüljön az ő feladataira hatással lévő változásokról. Tisztázni kell, hogy a munkatársak oktatását ki, mikor és milyen formában valósítja meg. A legnagyobb változás a takarítók és a szakdolgozók munkáját érinti majd. A takarító személyzet nagy többsége a COVID-19 járványt megelőzően nem használt munkája során olyan egyéni védőeszközöket, mint amik használatára most rákényszerül saját és mások biztonsága érdekében is. A védőeszközök azonban csak akkor biztosítják a tőlük elvárt védelmet, ha azokat helyesen alkalmazzák, ezért esetükben kiemelt jelentősége van a gyakorlásnak, az új teendők készségszintű elsajátításának. A takarítást végző személyzet oktatásának több dologra kell kitérnie: az egyéni védőeszközök szakszerű felvétele és levétele, az átöltözés helyszíne, a veszélyes hulladékok gyűjtésének szabályai, a kézfertőtlenítés szabályai, a védőeszközökben való munkavégzés, a zónák ismerete és azok takarítására vonatkozó előírások ismerete, a takarítás folyamata (útvonalak, sorrendiség), a használandó vegyszerek, azok hígítása, cseréjének gyakorisága, a különböző felületek és helyiségek eltérő takarítási eljárásrendje, a fertőzöttnek tekintendő hulladékok gyűjtésével kapcsolatos szabályok. Fontos tudatosítani a munkatársakban azt is, hogy a jelenlegi járványügyi helyzetben a védőeszközök nem megfelelő használata, -cseréje, a munkafolyamatok félbe szakítása a higiénés szabályok figyelembe vétele nélkül – például dohányzás miatt – jelentős fertőzési kockázatot rejt.

Az oktatás során az elméleti tudnivalók átadása mellett szükséges az elsajátítandó ismeretek gyakoroltatása is, különösen a védőeszközök alkalmazását illetően.

- *Becsüld meg a takarításhoz szükséges szerek és eszközök mennyiségében várható változást, és ennek megfelelően rendeld meg a szükséges készleteket!*

A kalkulációnál figyelembe kell venni az ellátóhelyek, zónák besorolásait, azok takarítására vonatkozó előírásokat, a takarítandó felület nagyságát és típusait, a soron kívüli takarítást igénylő szennyeződés várható gyakoriságát.

- *Biztosíts megfelelő létszámot a feladat elvégzéséhez!*

A járvány idején sokféle, a szervezet felépítését és működését befolyásoló változás zajlik. Saját foglalkoztatású takarítók esetén mérjük fel, melyik szervezeti egységben mennyi teendő van, hol növekedett meg a takarítók munkaterhelése. Biztosítani kell, hogy minden műszakban álljon rendelkezésre takarító személyzet. A munkaerő átcsoportosításával és munkaerő felvétellel biztosítani lehet az egyenlő munkaterhelést. Szükség esetén önkéntesek is bevonhatók. Képezzük az átcsoportosított, az újonnan belépő és az önkéntes munkatársakat a követendő takarítási teendőkre.

- *Vásárolt szolgáltatás esetén gondolnod kell arra, hogy a járványügyi előírások teljesítéséhez többlétszolgáltatás igénybevételére lehet szükség!*

Amennyiben szerződésmódosításra, szolgáltatóváltásra van szükség, a szerződést a járványügyi helyzetnek megfelelő elvárásokhoz igazodóan kell megkötni. A COVID-19 fertőzött betegek ellátását végző intézményekben a higiénés, járványügyi előírás teljesítése többlétszolgáltatás igénybevételét vonja maga után. A szerződés részleteiben ki kell térni arra, hogy a takarítási tevékenységhez szükséges feltételeket kinek a felelőssége biztosítani (pl. fertőtlenítőszer, takarítóeszközök, védőeszközök, használt védőeszközök gyűjtése és ártalmatlanítása, oktatás). A szerződés térjen ki az ellenőrzés részleteire, a dokumentációs kötelezettségekre, valamint felmerülő panaszok esetén követendő teendőkre. A megnövekedett feladatból adódóan a takarítási szolgáltatás többletköltséget jelenthet, amit be kell építeni az intézmény költségvetésébe.

- *Biztosítsd a takarító személyzet számára a biztonságos munkakörülményeket!*

A takarító személyzet számára is biztosítani kell a biztonságos munkavégzés feltételeit. Az egyéni védőeszközök felvétele minden esetben tiszta (a vírus által nem kontaminált) területen történjen! A takarítást végző személyeknek világos és egyértelmű legyen, hogy az intézményen belül milyen útvonalon kell közlekedniük, mely területekre, helyiségekbe léphetnek be, és melyekbe nem, illetve melyik területen milyen szintű egyéni védőfelszerelés viselése szükséges. Javasolt szervezett oktatás tartása ezen tudnivalókról. Fontos, hogy megértsék, a szabályok követése mind a saját-, mind az egészségügyi személyzet-, mind pedig a betegek védelmét szolgálja. Célszerű az útvonalak, helyiségek egyértelmű jelölése is. Segíti a tájékozódást plakátok kihelyezése, ami egyértelmű színhasználattal jelzi az épület alaprajzán a bejárható útvonalakat.

- *Legyenek egyértelműek a zónák, az izolációs területek, és hogy az adott helyiségbe ki, és milyen védőfelszerelésben léphet be, és ha van ilyen, akkor annak meghatározása, hogy ki az, aki nem mehet be!*

A takarító személyzet számára egyértelművé kell tenni, hogy mely helyiségekben folytathatnak munkavégzést. Tudniuk kell, hova nem léphetnek be, illetve belépés esetén milyen védőeszközt, a munka során pedig milyen tisztítószerrel kell használniuk. Az izolált helyszínre a takarító személyzet belépése szigorúan tilos. Ezekben a helyiségekben a beteg közvetlen környezetében lévő eszközök fertőtlenítése, takarítása szakdolgozói feladat ugyanúgy, mint a keletkezett veszélyes hulladékok kezelése. A jelenlegi járványügyi helyzetben az egészségügyi munkatársaknak ez többletfeladatot generál, amivel számolnunk kell.

- *Gondold át, milyen lehetőségeid vannak a járványügyi előírás szerinti takarítás megvalósításához!*

Amennyiben az intézmény kellő számú személyzettel rendelkezik, a különböző zónákba külön csapatok kerüljenek beosztásra. Ezzel is csökkenthető az esélye a fertőzés intézményen belüli terjedésének. Amennyiben ez nem valósítható meg, fel kell hívni a takarító személyzet figyelmét, hogy a takarítás meghatározott haladási irányát kövessék. A felületek takarításán túl jelentős figyelmet kell fordítani a helyiségek légterére. A levegőbe kerülő aeroszolok kiürülését meg kell oldani akár mechanikus úton, akár szellőztetéssel. Minél gyakoribb a levegőcsere (óránkénti szellőztetés), annál jobban tudjuk a fertőzés lehetőségét is csökkenteni.

- *Szánj időt az ellenőrzésre!*

Az előírt járványügyi követelmények szigorúan elvárják a takarítási folyamatok tartalmi és időbeli megfelelőségének ellenőrzését. Sok olyan részlete van a takarításnak, melyek megvalósulását csak a folyamat közben lehet ellenőrizni (pl. a takarítószer, fertőtlenítőszer hígítása, az egy folyadékkal felmosott terület nagysága, a zónák közötti váltáskor az eszközök cseréje, a védőeszközök helyes viselése, stb.). Éppen ezért szükség van a korábbi ellenőrzési gyakorlat újragondolására, újfajta ellenőrzési rendszer bevezetésére. Meg kell határozni, hogy kinek a feladata az ellenőrzés, mi alapján, milyen gyakorisággal ellenőriz, és eltérés esetén mi a teendő. Javasolt ellenőrző lista készítése az érvényes szabályozás alapján, melyen minden fontos ellenőrzési szempont feltüntethető. Ez egyrészt segít abban, hogy releváns szempontok kerüljenek felülvizsgálatra, valamint abban is nagy támogatást ad, hogy ne kerülje el a figyelmet egy-egy lényeges momentum. Az ellenőrzések tapasztalatai olyan tanulságokat rejthetnek, melyeket érdemes visszacsatolni a munkafolyamatokba és a dolgozók tájékoztatásába, oktatásába is.

- *Ismerd el a takarító személyzet munkáját!*

A takarító személyzet munkája még fontosabb, értékesebb ebben az időszakban. Motiválni kell őket azzal is, hogy elismerjük tevékenységüket, és a csapat tagjaként kezeljük őket.

Felhasznált szakirodalom:

A 2020. évben azonosított új koronavírus (SARS-CoV-2) okozta fertőzések (COVID-19) megelőzésének és terápiájának kézikönyve. Magyar Koronavírus Kézikönyv. Emberi Erőforrások Minisztériuma (2020)

Infekciókontroll óvó-védő rendszabályok a betegellátás során. 6. sz melléklet – COVID-19 eljárásrend 2020. március 30.

https://www.nnk.gov.hu/attachments/article/567/6_sz_mell%C3%A9klet_infekci%C3%B3kontroll_2020_03_30.pdf

Kerényi Zsolt (MATISZ szakértő); Megújulás a kórháztakarításban.

<https://www.matisz.org/megujulas-a-korhaztakaritasban/> (letöltés: 2020.04.19)

Dr. Nagy Kamilla. Mit kell tudni Magyarországon az új koronavírusról (SARS-CoV 2), 2020. (Kézirat)

Ellenőrző lista

az egészségügyi ellátóhelyek professzionális takarításának biztosításáról a COVID-19 járvány idején

A menedzsment és a takarítástért felelős személyek számára ismertek a COVID-19 járványra vonatkozó higiénés előírások.	☐
Az intézmény takarításáért felelős személyekkel az egyeztetések megtörténtek, kialakításra került az új szabályzat.	☐
A takarításban szerepet játszó munkatársak oktatásban részesültek.	☐
Összeállításra került a szervezeti egységben alkalmazandó védőeszközök, takarítási eszközök és takarítószeresek listája.	☐
Meghatározásra került a szakszerű takarítás elvégzéséhez szükséges munkatársak (takarítók, szakdolgozók) létszáma.	☐
A járványügyi előírások teljesítése érdekében - vásárolt szolgáltatás esetén - megtörtént a szerződések aktualizálása.	☐
Biztosítva vannak a takarító személyzet számára a biztonságos munkavégzéshez szükséges körülmények.	☐
Megtörtént az intézmény területén a zónák, izolációs területek jelölése.	☐
Kijelölésre került az ellenőrzést végző személy. Meghatározásra került az ellenőrzés időpontja, módja.	☐
Az intézményben a járványügyi előírásoknak megfelelően történik a megfelelő minőségű takarítás.	☐
A munkatársak figyelmét felhívták a takarítókkal való megfelelő együttműködés fontosságára, hangsúlyozva a csapatban betöltött szerepüket.	☐

